

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. gegužės 3 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Sigitos Rudėnaitės (kolegijos pirmininkė), Gedimino Sagačio ir Agnės Tiknūtės, susipažinusi su 2023 m. balandžio 3 d. paduotu **pareiškėjo Asset Management Corporation of Nigeria (AMCON)** kasaciniu skundu dėl Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. sausio 17 d. nutarties peržiūrėjimo

nustatė:

Lietuvos apeliacinis teismas 2023 m. sausio 17 d. nutartimi netenkino pareiškėjo Asset Management Corporation of Nigeria (AMCON) prašymo dėl Nigerijos Federalinio Aukštojo Teismo 2022 m. gruodžio 2 d. sprendimo pripažinimo ir leidimo vykdyti Lietuvos Respublikoje. Lietuvos apeliacinis teismas, vertindamas pareiškėjo prašymą, pažymėjo, be kita ko, kad 2019 m. gruodžio 2 d. Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo išduotas Europos vykdomojo rašto pažymėjimas dėl teismo sprendimo Nr. 20B 206/19 (Vokietijos sprendimas), kuriuo Lufthansa iš Arik Air priteista 2 292 993,32 Eur skola, taip pat palūkanos, vykdymo išlaidos. 2020 m. sausio 24 d. antstolio patvarkymu vykdomojoje byloje Nr. 0123/20/0032 pritaikytas skolininko Arik Air turto, tame tarpe ir ginčo turto (orlaivio ir variklio), areštas.

Kasaciniu skundu pareiškėjas Asset Management Corporation of Nigeria (AMCON) prašo:

1. Nagrinėti bylą pagal pareiškėjo Asset Management Corporation of Nigeria (AMCON) kasacinį skundą išplėstinėje teisėjų kolegijoje.

2. Kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo, užduodant šį prejudicinį klausimą: „ar Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 216 straipsnio 1 ir 2 dalyse įtvirtinta Europos Sąjungos kompetencija sudaryti mišriasias tarptautines sutartis turi būti aiškinama taip, kad Europos Sąjungai, kaip regioninei ekonominės integracijos organizacijai, prisijungus prie Keiptauno konvencijos, Keiptauno konvencijos nuostatos tapo privalomos ir Europos Sąjungos valstybėms narėms, įskaitant ir tas valstybes nares, kurios Keiptauno konvencijos nėra ratifikavusios? Jei atsakymas į šį klausimą būtų teigiamas, kokia apimtini Keiptauno konvencijos nuostatos yra privalomos tokiai Europos Sąjungos valstybei narei?“.

3. Panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. sausio 17 d. nutartį.

4. Pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje Nigerijos Federalinio Aukštojo Teismo 2022 m. gruodžio 2 d. sprendimą civilinėje byloje Nr. FHC/ABJ/AMC/29/2022 dėl pareiškėjo Asset Management Corporation of Nigeria (AMCON) nuosavybės teisių pripažinimo kilnojamąjį turtą, t. y. į orlaivį Boeing 737-86N, modelis 737-800, serijos Nr. 35640, nacionalinio žymėjimo Nr. 5N-MJO; orlaivio variklį CFM56-7 s/n 896889.

Pareiškėjo kasacinis skundas grindžiamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų ([CPK 346 straipsnio](#) 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas). Be to, [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Pareiškėjo kasaciniame skunde nurodomi tokie esminiai argumentai:

1. Kasaciniame skunde keliama teisės klausimai dėl užsienio valstybės, atstovaujamos valstybinės institucijos (pareiškėjo AMCON), nuosavybės teisių į kilnojamuosius daiktus egzistavimo ir šių teisių pripažinimo Lietuvos Respublikoje, siekiant pripažinti ir leisti vykdyti įsiteisėjusį kompetentingo užsienio valstybės teismo sprendimą. Lietuvos teismų pozicija šioje byloje lemia tai, ar užsienio valstybė (Nigerija) gali pripažinti apskritai ir kokiais atvejais gali pripažinti savo nuosavybės teisę į užsienio valstybėje registruotą ir Lietuvoje laikinai atsidūrusį specifinį turtą – orlaivį.
2. Nigerijos valstybės institucija AMCON įgijo nuosavybės teisę į tam tikrą skolininko Arik Air Nigerijos bankams įkeistą turtą (įskaitant ginčo orlaivį ir orlaivio variklį), kadangi Arik Air, susidūręs su finansiniais sunkumais, pastarasis nevykdė savo įsipareigojimų Nigerijos bankams. AMCON nuosavybės teisę į turtą įgijo 2018-04-24 – būtent šią datą AMCON nuosavybės teisę į Turtą buvo išviešinta, t. y. AMCON tarptautinis interesas į turtą įregistruotas Tarptautinių interesų, susijusių su orlaivių įranga, tarptautiniame registre. Tarptautinis registras įsteigtas, remiantis 2001-11-16 Konvencija dėl tarptautinių interesų, susijusių su mobiliąja įranga ir jos protokolu dėl su orlaivių įranga susijusių dalykų (Keiptauno konvencija), kuri Nigerijoje yra ratifikuota ir yra sudėtinė Nigerijos teisinės sistemos dalis.
3. 2019-12-02 Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismas (vok. Amtsgericht Hünfeld) išdavė Europos vykdomojo rašto pažymėjimą (Pažymėjimas) dėl teismo sprendimo Nr. 20B 206/19 (Vokietijos sprendimas), kuriuo Lufthansa iš Arik Air priteista 2 292 993,32 Eur skola, 12 proc. dydžio metinės palūkanos nuo 1 739 029,46 Eur sumos, skaičiuojamos nuo 2019-04-30, taip pat priteistas 248,36 Eur vykdymo išlaidų išieškojimo atlyginimas. Tuo metu ginčijamas orlaivis ir variklis priklausė Arik Air. 2020-01-24 antstolio

patvarkymu vykdomojoje byloje Nr. 0123/20/0032 pritaikytas skolininko Arik Air turto, tame tarpe ir ginčo turto (orlaivio ir variklio), areštas. Vien ta aplinkybė, kad kreditorius Lufthansa pasirinko išieškojimą pagal bendro pobūdžio prievolę (skolą), atsiradusią Pažymėjimo pagrindu, vykdyti Lietuvoje (nors skolininko turto yra ir daugiau kitose valstybėse), negali paneigti Nigerijos valstybės teisės nacionalizuoti turtą, kuri kyla įstatymo pagrindu.

4. Skundžiamoje nutartyje Apeliacinis teismas iš esmės nurodė, kad Nigerijos valstybės teismo sprendimo pripažinimas ir vykdymas Lietuvos Respublikoje yra negalimas dėl Lietuvoje jau vykdomo Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo 2019-12-02 sprendimo, kuriuo iš skolininko Arik Air yra priteista skola kreditoriui Lufthansa. Tačiau šiedu sprendimai vienas kitam neprieštarauja – Vokietijos teismo sprendimu Lufthansa naudai buvo priteista skola, o ne konkretus turtas, į kurį AMCON, atstovaudamas Nigerijos valstybę, siekia pripažinti nuosavybės teisę. Vis dėlto, tokiu teismo išaiškinimu, koks buvo pateiktas skundžiamoje nutartyje, yra paneigiama Nigerijos kaip valstybės, esančios pirmos eilės kreditoriui, kurios reikalavimas egzistavo dar iki Vokietijos teismo sprendimo, teisė įgyvendinti savo teises į atitinkamą turtą ir išieškoti iš jo. Orlaivui (kartu su varikliu) nusileidus į Lietuvą dėl techninio aptarnavimo Lietuvos bendrovėje UAB „FL Technics“, Lufthansa pasirinko išieškojimą nukreipti išimtinai tik į turtą. Tai vienintelė priežastis, dėl kurios teisinis ginčas tarp minėtų užsienio juridinių asmenų vyksta Lietuvoje, o ne kitoje užsienio jurisdikcijoje.
5. Apeliacinis teismas, vertindamas Pažymėjimo vykdymo Lietuvoje įtaką prašomo teismo sprendimo pripažinimui, apskritai nevertino (ignoravo) aplinkybės, jog turtas yra įkeistas AMCON Keiptauno konvencijos pagrindu. Keiptauno konvencijos 29 straipsnio 1 dalis lemia, kad Tarptautiniame registre įregistruotas interesas turi pirmenybę prieš bet kokią kitą vėliau užregistruotą arba neužregistruotą interesą, tame tarpe ir 2019-12-02 išduotą Pažymėjimą. Vadinas, Apeliacinis teismas skundžiamą nutartimi paneigė Europos Sąjungos kompetenciją dėl Keiptauno konvencijos taikymo bei klaidingai pirmenybę suteikė ne AMCON tarptautiniam interesui, bet vėlesniam Pažymėjimui.
6. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika dėl [CK 1.98 straipsnio](#) 3 dalies taikymo ir aiškinimo, t. y. ar orlaivio statusas prilygintinas nekilnojamojo turto statusui, nėra suformuota. Lietuvos apeliacinis teismas padarė aiškią teisės aiškinimo ir taikymo klaidą, prilygindamas Lietuvoje nutūpusį ginčo orlaivį ir variklius nekilnojamam turtui ir konstatuodamas išimtinę Lietuvos teismų kompetenciją. Toks aiškinimas yra nesuderinamas ir su visoje Europos Sąjungoje harmonizuotomis taisyklėmis, taip pat ir kitų valstybių praktika (Belgijoje, Ispanijoje, Nyderlanduose, Suomijoje, Švedijoje, Maltoje ir kt. orlaiviams toks nekilnojamojo turto režimas ir išimtinė buvimo vietos teismų kompetencija nėra taikoma). Orlaivis jau yra registruotas Nigerijoje ir nepriklauso Lietuvos Respublikos subjektui, todėl, remiantis Aviacijos įstatymo 24 straipsnio 3 dalies 2-3 punktais, net teoriškai negalėtų būti registruojamas Lietuvoje.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamų teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliamą tokių teisės klausimų, kurie atitiktų [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu [CPK 346 straipsnio](#) 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti ([CPK 350 straipsnio](#) 2 dalies 3, 4 punktai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.
Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai

Sigita Rudėnaitė

Gediminas Sagatys

Agnė Tikniūtė